

Заиграйн аймагй колхозуудта ургаса хурялгын ба таряа бэлдхэлэй ябаса тухай

Заиграйн аймагта ургаса хурялг ба гүрэндэ таряа тушаалга тон хангалтаггүйгээр эмхидхэгдэнхэй гэжэ БМАССР-эй Министруудай Совет тэмдэглэбэ. Байгша оной сентябрийн 10-най мэдээгээр, тус аймагта таряа хадаха түсбэ оройдоо 36,4 процент дүүргэгдэнхэй, тинхэдэ колхозуудын гүрэндэ таряа бэлдхэлэ түсбөө минд 14,7 процент дүүргэнхэй байгаа. Айрахадаа бэлэн културанууд—гичихэ ба просо аяар мүнөө хүрэтэр хүсэд хуряагдаагүй. Мүн аймагй колхозууд хартаабха ба овошх хуряагыг эхилээдүй байнаар.

Заиграйн аймсоведэй гүйсэдком ба тэрэнэй хүдөө ажахын тагай аймагй колхозуудай ургаса хурялгада ба таряа бэлдхэлэ сар соонь бэлдхэлэ ябадал хангаагүй, хурялгын хүдэлмэринүүдхэ үнгэргэлдэ таахалдхуудхэ гарганх, тэрэшлэн сабиалга, түрлэлгэ ба таряа сохилгын дунда забтаруулхын байха юм. Тэрэнэй эсэстэ колхозно полинууд дээгүр аяар 1400 гектарнаа дээш талмай таряан түрлэгдөөгүй байнаар.

Аймсоведэй гүйсэдком ба тэрэнэй хүдөө ажахын тагай хурялгын хүдэлмэринүүдхэ шанархэ хинан шалгалга хүлаар табиган байна. Зарим колхозуудта таряан эхээр гээгдэнэ, углуу булангууд сабшагдангүй орхигдонх. Комбайнууд таряа дээгүр хадагдх ба колхозуудхэ тармадга эмхидхэгдээгүй байха юм.

Тэрэшлэн олон колхозууд полевой хүдэлмэринүүдтэ ажал хэжэ шадаха хүнүүдхэ хүсэд элсүүлээгүй, хурялг дээрэ ажалал эмхидхэл муугаар табиган байна. Зарим колхозуудта колхознигууд хүдэлмэридөө гээгдэнхэй, тинхэдэ үйлдэринхэ бүтээсэ бага.

Сохигдоон таряагэ сээрлэхэ ба хатааха хүдэлмэри сар соогоо эмхидхэгдэнхэй. Тинхэдэ 18 партсездын нэрэмжэтэ, «III Интернационал» колхозуудай тогууд дээгүр эхэ таряан хэбтэжэ байха юм. Таряа хатааха сушилкануудай дутамагыг наа, колхозуудта сушилкануудхэ бариха тушаа Заиграйн аймсоведэй гүйсэдком шанга хэмжээнуудхэ абанагүй.

Тэрэшлэн аймсоведэй гүйсэдком ургаса хурялг ба гүрэндэ таряа тушаалга дээрэ сомелсоведүүдэй үүргэ ба хариусалгыг дээшлүүлээгүй, Соведүүдэй эмхидхэлэй-нигын хүдэлмэринхэ худалдхын, ургаса хурялгхэ гээгдэнхэйгөөр үргэжэ, таряа тушаалгын түсбэе болзоороо урид дүүргэхын түлөө колхознигуудхэ ба МТС-үүдхэ хүдэлмэринүүдхэ дунда социалистическэ мүрьсөөе үргэ-

нөөр дэлгэрүүлхэ ябадал хангаагүй байха юм. Аймсоведэй гүйсэдкомхэй хүдөө ажахын тагагыг даагша нүхэр Перевалов ба бэлдхэлэй Министртертын Заиграйн аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Архипов гэгшэд ургаса хурялг ба таряа бэлдхэлэ эмхидхэхэ хэрэгтэ наанаа багаар табина.

БМАССР-эй Министруудай Совет болбол ургаса хурялг ба таряа бэлдхэлэй ябасыг хангалтаггүйгөөр хүтэлбэрилхэнхэй, тэрэшлэн зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгтөө гүрэндэ харша нанал бололой гарахадхэ гэдээнхэ хэмжээ абанагүй байнаанхын түлөө Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомхэй түрүүлэгшэ нүхэр Мезениндэ, аймагй хүдөө ажахын тагагыг даагша нүхэр Переваловта, бэлдхэлэй Министртертын Заиграйн аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Архиповта заан дуралдхын байна. Мүн тус тогтоод соо дурсагдахын дутаууудхэ дары усадхаха тушаа хэмжээнуудхэ абажа, ургаса хурялг ба гүрэндэ таряа, хартаабха, овошх тушаалгын темпыг эрд шангалдахыг тэдэнэрхэ эрибэн байна.

БМАССР-эй Министруудай Совет хурялгын хүдэлмэринүүдхэ ба гүрэндэ таряа тушаалгын темпыг шангалдахын тулада Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомхэ иигэжэ уялгалба гээбэл:

Ургаса хурялгада бүхэ комбайнууд болон хурялгын машинануудхэ табига, тэдэнхэ үндэр бүтээсэтэйгээр ашагдаха. Ажал хэжэ шадаха бүхэ колхознигуудхэ орооното културануудай, хартаабхын ба овошини хурялгада элсүүлжэ, тэдэнэрхэ ажалыг зүбөөр эмхидхэхэ ба үлэрхэнгөө норминуудхэ, сүүдхэ бүхэнхэ даалгалхын уушгуудхэ дүүргэхэ ябадал хангаха.

Комбайнууд, молотилканууд, сушилканууд болон таряа сээрлэгшэ машинануудхэ түхэрэн сүүдхэ соо хүдэлгэхэ, ургаса гээхэ ябадалтай шанга тэмсэл хэха.

Таряа, хартаабха болон овошх зөөжэ байхан бүхэ транспортнуудхэ зүбөөр ашагдаха, үрхэнхэ устасгуудай таряагэ сар соог хуряжа, хатааха ба үрхыг сорт сортируудаархэ илжаха хадагалха. Үрхэнхэ таряагэ ондоо тээшнхэ гаргалдхуудхэ. Колхозуудта хуряагдахын устасгуудхэ түрүүлэгшэ зүгтөө ба таряанажалхэй бригадын бригадирнуудай тушаага абалгыг хангаха гэжэ БМАССР-эй Министруудай Советдэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор тогтоодонон гуримыг шангаар сахиха.

Ленинхэ оренто паровозо-вагон-нэвэрдэй будаа шухалгын цехын мастер Н. И. Вилинхэ гэгшэд ургаса хурялг ба таряа бэлдхэлэ эмхидхэхэ хэрэгтэ наанаа багаар табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Зилин галда шатааггүй хирпинсэ хаража байна. В. Муллерай фото.

Шэнэ түхээрлэгнүүд
Улан-Удын мелькомбинат энэ жилдэ Эхэ ороной заводуудта бүтээгдэнхэ шэнэ түхээрлэгнүүдхэ абажа байна. Сортвой тээрмын коллектив вальцово станок, таряа шингүүлэгшэ машина гэхэ мэтын түхээрлэгнүүдхэ абажа, ашагалгада оруулба. Энээнэй ашаар продукциян шанар ба ажалал бүтээсэ нилээд дээшлэнхэ байна. Мелькомбинат 1950 он соо хамта дээрэ 129.000 түхэрхэй түхээрлэгнүүдхэ абаба.

Финансова хүдэлмэрилэгшэдэй амжалта

Кяхтын аймагй финансова хүдэлмэрилэгшэд хоёрдох кварталдхэ тусбэе нолог суглуугаар 102,5 процент, гүрэнь орошоор 116 процент ба страховый түлбэрээр 130,5 процент дүүргэбэ. Ажалшадхэ дунда ойгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр аяуулан страховый инспектор нүхэр Бондаров хайн дуралдхын страховани суглуулалгаар түсбөө 123 процент дүүргэнхэ байна.

Телефонно коммутатор

Зэдын аймагй «Коммунизм» колхоз «Р-60» гэжэ телефонно коммутатор худалдажа абаа. Колхозой гэштүүд шухала тоцконуудта, малай фермэнүүдтэ, полевоы бригадануудай стануудта телефонно лини татажа, телефонно харилсаа тогтоохонх.

Сүл гобинуудыг эрхэдэ абалга

Дэлхэй дээрэ хамагшаа томо Куйбышевска ба Сталинградска гидроэлектростануудхэ ба Туркменска Главна каналыг бариха, Каспийшадарай болон Заволжиян газарнуудхэ уналха ба унажуулха агуу-эхэ программа болбол манай ороной байгалинхэ шэнэдхэн хубилга-гра сталинска агууэхэ түсбэй сэхэ үргэлжэлэл мүн.

Мүнөө амигүй байгаа сүл гобинуудхэ Аму-Дарьгай унаар уналгада болбол байхала 1.300.000 гектар шэнэ газарнууд ашаглагда-даг болохо ба долоон миллион хүрэтэр гектар бэлшээр унажуулагда-даха байна. Газарай туйлай үргэн-эхэ мааснууд социалистическэ хүдөө ажахыда ба волжско-гигантнуудай районуудта ашаглагда-даг болохо юм.

Абуул элхэнүүдхэ ба хуурай халхиннаа каналуудхэ, полинуудхэ болон бэлшээринуудхэ халхалха, мүн промшүүлхэ центри-удхэ, хүн зоной аянуудхэ пункт-нуудхэ, түмэр ба шоссейн харгы замнуудхэ элхэн хүрнүүдхэ болон тооно шоройто шуургануудхэ хамгаалха тармадхэ ой модонхэ системэнүүдхэ байгуулан шэнэ газарнуудхэ ашагалгада туналха гэжэн хүндэтэ зорилга ой модонхэ ажахын хүдэлмэрилэгшэдхэ урда табигдаба. Гансахан Туркменска Главна каналай, уналдхын ба унажуулгын талаа каналуудай трассыг зүбууулан, шэнээр унал-дагдаха газарнуудхэ хилэнүүдхэ зүбууулан ба промшүүлхэ пред-приятинуудхэ тойруулан хахад миллион хүрэтэр хэмжээнхэ тал-май дээрэ ой модо таригдаха бай-на. Хэдэн мянган километр утатай хамгаалгын шэнэ эхэ полсанууд байгуулагдаха юм. 450 мянгааа дээш гектар талмай дээрэ элхэ-нигтаруулха ба ой модотой болго-хо хэрэгтэй.

Советскэ засагай жэлнүүдхэ туршда Бухарска, Ферганска, Сурхан-Дарьинска, Хорезмскэ об-ластануудта ба Кара-Калпакска АССР-эй 80 мянгааа дээш гектар ой модон искусственнаар тариг-даа. Бухарска областодо таригла-нан 2—3 километр үргэнхэ ба 100 километр утатай ногоон пос-ха дааа хлопководствын районуудхэ халхиннаа ба Кызыл-Кумэй сүл го-бинин урадхууд элхэнүүдхэ хам-гаалжа байдаг.

Ой модонхэ полсануудта хам-гаалуулан Узбекистанай колхо-

(СССР-эй ой модонхэ ажахын Министр нүхэр А. И. БУЛИНТОЙ дээрлэбэн)

зууд өөхэдхэнхэ полинууд дээр-нээ гектар бүрин 30—40 центнер, тинхэдэ туршалгын эмхи зургаа-нууд—60 ба дээшхэ центнер ур-гаса хуряана.

Туркменска Главна каналыг ба шэнээр уналдаха газарнуудхэ хамгаалха агролесомелиоративна хэмжээ-ябуулгануудхэ схем хадаа тэдэнхэ зүбууулан хоёр километр үргэнхэ хамгаалгын ой модонхэ полсануудхэ байгуулха гэжэ хара-раана. Оазисуудтай сүл гобинууд хилэнүүдхэ зүбуулан, мүн каналай эрье зүбуулан элэ поло-санууд хадаа нилээд ута газарта уналдагдаг байха юм. Колхозууд байлон совхозуудай полинууд дээгүр поли хамгаалгын ой модо-ной полсанууд байгуулагдахын. Мүн тэрэшлэн унажуулгын бүхэ талаа каналуудхэ зүбууулан ой модон таригдаха юм. Урадхууд эл-хэнүүдхэ нигтаруулан хушахын тулада тэрэн дээгүр нютагай нөөгтэ модонууд—саксаул, кан-дин, черкез, гребенщик, лок тари-даха байна.

Унажуулгын районуудай ой мо-донхэ эхэ полсануудта хатуу ба-хи ба ута наһатхэ модонууд—са-гаан акаши, гледичи, ясен, тополь, айлант, карагач, шелковица ба аб-рикос таригдаха байна. Сүл гобида саксаул тарихын тулада авиаци түрүүлхэнхэ үргэнөөр хэрэглэгд-хэ юм. Туршалга хэдын тулада дуб ба грекхэ намар таригдаха байна. Каспийшадарай Кызыл-Атрек гэжэ субтропическа райондо мас-лина, авкалент, хурма, унаби, эв-коми, инжир, гранат, цитрусовууд, миндаль, финиковэ пальма ба бу-сад үнэтэ үрэ жэмсүүдхэ ба тех-ническэ породанууд таригдаха юм.

Колхозууд болон совхозуудтахи поли хамгаалгын полсануудта эхэнхэдэ шелковица ба үрэ жэм-сэстэ модол таригдаха байна. Ка-налыг барилга хадаа промшлен-наа худалдхын гүрэньхэ уналга-далаг ой модонхэ шэнэ массиву-удхэ Туркменска ССР-тэ ба Кара-Калпакска АССР-тэ бин болгохо арга боломжо олгохо юм.

Дунда Азида байгалинхэ шэнэ-

хэн хубилгаха эгээн түрүү арга-тодүүдхэ болосоруулхын тус-СССР-эй ой модонхэ ажахын-нистерво болбол комплек-научно-шэнжэлгын агролесомелиоративна туршалгын стан-хэдэ хэдэн опорно пунктууд-гаар Туркменидэ эмхидхэ-Элхэнүүдхэ ой модотой бол-ба нигтаруулха, хамгаалгын ой-до тариха хүдэлмэринүүдхэ н-нөөр механизацилхын тула ой-до хамгаалха станцинуудхэ эмхидхэгдэхэ байна.

Элхэнүүдхэ ой модотой бол-го ба нигтаруулга, хамгаал-ой модо тариха эхэхэн хүдэ-ринүүд хадаа нөөгтэ модону-хэдэн зуу миллион нарай н-нүүдхэ ургуулха ябадалхэ Энээнхэ дашарамдан гүр-колхозно болон совхозно ой-донхэ питомникуудхэ сет бай-лагдаха юм. Нютагай нөөгтэ-лануудхэ үрхэ суглуулга үрг-эмхидхэгдэхэ байна.

Ой модонхэ ажахын хүдэл-лэгшэд болбол Волга ба У-хоёрхэ хоорондох газарнууд ба Саранска набар газар-Хара газарнуудхэ ба Ногон-талын территория дээрэ элх-нээ нигтаруулха ой модо тар-гын ба ой модонхэ-мелиоратив хэмжээ-ябуулгануудхэ түсбэй бусад ведомствонуудтай ба о-низацинуудтай хамта зохиох-Энэ туйлай эхэ бүхэ талмай-рэ промшленнаа худалдхын ой модонхэ ба полинууд болон ш-сээринуудхэ хуурай халхин-хамгаалха ой модон тариг-байна. Министрство болбол районуудта бэлдэрлгын хүдэ-ринүүдхэ аяуулжа захалаа. С-лингальска ба бусад област-та хамгаалгын гүрэньхэ ой мо-ной полсануудхэ, промшлен-ухдхашанартай дубравануудхэ гуулулан дүй дүршэл хадаа б-дэ эхэхэн тува үзүүлхэ байна.

Минчуринска агробиологи-түрүү науке ой модо тариг-дай-практикуудхэ дүй дүршэ-зохилдуулан хэрэглэхэ ябадал-даа сүл гобинуудхэ хэрэгжэ-байгааг хамгаалхэ амжалтатай-эрхэ мэдэлдэ абаха ябадал-мнай туналха байна.

Үржэлгүй сүл гобинуудхэ эр-ээрэйд ойрын сагта манай-ветскэ Эхэ ороной туйлай-дэлгэр газарнууд болохо бай-на. (ТАСС)

Стахановец Пономарев 27 жэлэй нормо дүүргэе

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС). Орд-жоникнхын нэрэмжэтэ Уральска хүндэ машина бүтээлгэн заводу алдарт стахановец, сталинска шангай лауреат Л. Пономарев Октябрийн 38 жэлэй ойе ажалд шэнэ амжалтануудаар угтана.

Нүхэр Пономарев найндэрэй үм-нэхи стахановска ватада жагса-жа, нормоёо үдэр бүри 800 про-цент хүрэтэр дүүргэнэ.

Наяхан Л. Пономарев ээлжэтэ жэлэйнгэ нормо дүүргэбэ. Энэ

хадаа табанжэлэй эхилхэнхэ 27-до энэ стахановецнхэ бэлүүл-27-дохи жэлэйнгэ нормо Машзавод дээрэ хэдэн мянгай дөлмэришэд табанжэлэйнгэ д-габаринуудхэ болзоороо дүй дүүргэбэ.

РКП(б)-гэй Бүхэроссийска Юнэдэхэ КОНФЕРЕНЦИИН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

РКП(б)-гэй Бүхэроссийска Юнэдэхэ конференци болбол интервентүүдхэ эсэргүү манай ороной ажалшадхэ хурса шанга тэмсэлэй үдэ болон байна. Тэрэ үдэ интервентүүдхэ хадаа залуу Советскэ республикада эсэргүү гурбалхи, нүүлшингээ походыг эхилхэнхэ байгаа. 1920 оной хабар багаар Улаан Арми болбол Болчагай, Деникинхэ ба Юдени-чын сагангвардескэ арминуудхэ бута сохёод, Советскэ Россия газар дайныг дайсадхаа бүтхэн шахуу сүүлхэнхэ байна. Зүбөөр манай ороной абалан намбань сагуурын байгаа. Американо-англо-французска империалистическэ арьсхад хадаа Советскэ засагай суар-шаггүй бата бэхи байхантайхэ эсэ-хэгүй байна гэжэ Ленин Сталин хоёр мэдэгдэбэ. Империалистнууд болбол Советүүдхэ ороно эсэргүүдэн сэхэ гү-оли сэхэбаша интервенти хэха үшөө нэгэ нэлэлгэ гаргаха байха, энэ нэлэл-гэнхэ Советскэ Россия эсэргүүдхэ сая-хан полатгуудхэ тухирха ябадала бай-ха гэжэ агууэхэ вождьнор ажалшадта уришалаан пануулагдахэ.

В. И. Ленин ба И. В. Сталинхэ ури-шалан хараханынхэ гүйсэд зүб байба. Антангаар эсэргүүдэнхэ ба нургалта-нан панска Польшын сэрэгүүд 1920 оной апрелдэ Советскэ Украины газар дайла руу нэвтэрэн ороод, Киевыг эзэлхэнхэ абалан байна. Мүн генерал Врангель довтолгоо орожо, Донбассда аюул тохёодуулжа байба.

Американска, английска, французска агресорнуудхэр, демократи ба социа-лизмса зэбүүрхэгшэдхэр, Советскэ ара-дай дайсадаар хэмжээлхэнхэ полатгууд аялар муу туйлахаа хүсөөб? «Полатгуудхэ түсбэ хадаа: Советскэ

Украины баруун эрье хубишын бу-улаан абаха, Советскэ Белоруссияг бу-улаан абаха, энэ районуудта польско-пануудхэ засаг нэргэнхэ болхохо, поль-ско гүрэньхэ зах хамгаалхэ далай хүрэтэр», Давидовска Одесса хүрэт-эр үргэдхэхэ, тинхэдэ тэдэнэрхэ Вран-гелинхэ зүгтөө тулалдажа хүргэнхэ түлөө—Улаан Армины бута сохихыг ба Советскэ Россиядхэ помещикуудхэ ба капиталистнуудхэ засагыг нэргэнхэ бол-хоохыг Врангельдэ тулалха гэжэнхэ.

Энэ түсбэнь Антантын гүрэнуудхэр найшаагдахан байгаа» (ВКП(б)-гэй тух-ын Хурянгы курс, Бурмонга, 1947, нүр 356).

Улаасхорондын арьсхад импери-алистнууд хадаа Советскэ ороной амин-хын талалха гэжэн эрхүү тэнэг аямалха бөөлүүлхын тула усад оролдогто гар-даг хэн. Энээнхэ тулада, Ленинхэ хэлэлхэн ёһоор, тэрэ үдэ империалист-нуудта хоёр сарнууд—панска Поль-ша ба Врангель хоёр байгаа. Эдэнхэ империалистнууд мүнхэ түлээлэг, тэлэ-нигэ зэбсэлдэг ба Советскэ республи-када тухиралаг байгаа.

Зүбөөр Советскэ Россиядхэ хоро-то муухайгаар довтолго хэлхэнхэ түлөө контрреволюционно буржуазна нацио-налист Пилсудский түрүүлэгшээр поль-ско шалхата шэрүүн шалгаар хэлхэгдэ-хэн. Улаан Арми болбол нүхэр Сталинхэ зохиёонхэ түсбөөр контрдогтолоо ороод, Киевыг сүүлхэнхэ ба польско-пануудхэ Украина ба Белоруссиянаа намнаа хэн. Улаан Армиин частникууд Львовто дүтэлхэн ба Варшавда туласа орожо ерэнхэ байна. Зүбөөр Улаан Ар-миин главна штабтанхэ байган Троцкийн ба тэрэнхэ тала баригшадхэ бузар муу-хай урбалтаар Улаан Армиин толотоо амжалтануудхэ настуулагдаа хэн. Урбалта Троцкий ба тэрэнхэ шайха хадаа довтолго абалан Улаан Армиин

частинуудхэ сэрэгтэй хэрэгсэлнүүдхэ-гөөр ба резервинуудхэгөөр орхилон байгаа. Энээнхэ болжо советскэ сэр-эгүүд Варшаванаа зайлаха баатай боло-нон юм. Урбалта Троцкий хадаа мүн Львовыг Улаан Армиин абаха ябадал настуулаа: Троцкий хадаа гол хүсэн байган Нэгдэхэ морин армие Фронт-нэро татажа абаахалхан байна. Совет-скэ Россиядхэ хууда хүшэр байдал то-хёолдоод байна.

Хатуу шанга энэ оршон байдала 1920 оной сентябрийн 22-то Бүхэро-сийска Юнэдэхэ партийна конференци нээгдэ хэн.

Конференци болбол партиин ЦК-гэй политическэ ба эмхидхэлэй тоосонууд-хэ, партийна байгуулаалтын ээлжэтэ зорилгонуудхэ тухай асуудалхэ, партиин тухыг шухала коммисин элхэлхэе, Коммунистическэ Интернационалай II Конгресс тухай тоосоо зүбшэн хэлсэ-лан, мүн Варшаванаа ерэнхэ, польско коммунистнуудхэ түлөөлгын элх-хэл шатнаан байна.

ЦК-гэй политическэ тоосоо В. И. Ленин хэ хэн. Ленин үгэ хэлхэгдэхэ анхарааа гол асуудалхэ—Польшотой эб найрамдал баталагдаа ба Вранг-елинхэ эсэглэнхэ бута сохихыг бэлдхэхэ ябадала хандуулаа хэн. В. И. Сталин болбол конференциин хүдэлмэринүүдхэ элбхитэйгээр хабалдасхан ба В. И. Ленинхэ элхэлхэ тушаа пренинүүдхэ үгэ хэлхэнхэ байна.

Польшотой хэха эб найрамдал тухай асуудалда орохо зуураа, Ленин нигэжэ сэхэ мэдүүлэхэ хэн: «Манда хүшэр хүндэ үбэлэй кампанинда бидэнэр зай-лахыг хүсэнэбди. Тэрэнхэ ашгалтай, бидэнхэ ашгалтайшхэ эб найрамдалыг Польшодо дахин худалдханаа. Зүбөөр буржуазна дипломатууд хуушан аяла-араа, манай малуугыг худалдханаа төм-лэг гэжэ дахин тооложхыг магад» (В. И. Ленин. Зөхбөлхүүд, хэблэ-3, том XX, нүр 378). Манай ороной муулаан ба эсэлхынхэ наа, советскэ хүдэлмэришэд ба тарашадхэ динхэхэ юм гэжэн өтгөл найдабархэр конференциин делегатүүдхэ Ленин зоригжуулаан байна.

1920 оной намар багта советскэ оро-ной экономическа ба политическэ байдал нилээд найража. Улаан Армиин хэлхэ-зүнай довтолгын эсэстэ Польшын сэр-эгтэй хүсүүнүүдхэ тон хээрэ нугаруу-лагданхэ байгаа. Дайнхэ бүхэ дөрх-шөөлүүдхэ мур дээрэ ашажа аба-лан Польшын ажалшад эб найрамдалхэ хүсэлдг хэн. Эдэ үдэхэ хадаа бидэнхэ палха байханда өтгөл найдабархэ үгэ-дэг байхан юм.

Конференци хадаа Польшотой бата-л

байна. (В. И. Ленин. Зөхбөлхүүд, хэб-лэ-3, том XIV, нүрнүүд 377—378).

Тэмсэжэ байгаа хүсүүнүүдхэ хуба-ринь манай аша тулгада хубилха гэжэ улаасхорондын оршон байдалхэ шэнэ-лэн харуулаа зуураа Ленин тэмсэгдэ-хэн. «Варшава шадар бидэнхэ байган ябадалай нүгөөдэ аша үрэнхэ гэхэдэ Европын, илангаша Англиян, револю-ционхо хүдэлмэришэд хүсэ эсэргүүтхэр нүгөөлхэнхэ нүгөөлхэгэ мүн болоно» (Тэндэ, нүр 376).

Тэрэ үдэ «Россияга гарга зайлуулан аба!» гэжэн азугчт доро «Ийууга хэзэ комитетуудхэ» ангийска хүдэлмэришэд-дэй байгуулангынхэ мэдээлэ. Дэлхэйн ондо ондоо хубинуудта мүнөө өөрыгөө дээрмэлхэнхэ политическэ ябуулжа бай-гаа американо-английска ба французска агресорнуудхэ энээнхэ тухай наажа бай-ла.

Польшотой хэха эб найрамдал тухай асуудалда орохо зуураа, Ленин нигэжэ сэхэ мэдүүлэхэ хэн: «Манда хүшэр хүндэ үбэлэй кампанинда бидэнэр зай-лахыг хүсэнэбди. Тэрэнхэ ашгалтай, бидэнхэ ашгалтайшхэ эб найрамдалыг Польшодо дахин худалдханаа. Зүбөөр буржуазна дипломатууд хуушан аяла-араа, манай малуугыг худалдханаа төм-лэг гэжэ дахин тооложхыг магад» (В. И. Ленин. Зөхбөлхүүд, хэблэ-3, том XX, нүр 378). Манай ороной муулаан ба эсэлхынхэ наа, советскэ хүдэлмэришэд ба тарашадхэ динхэхэ юм гэжэн өтгөл найдабархэр конференциин делегатүүдхэ Ленин зоригжуулаан байна.

1920 оной намар багта советскэ оро-ной экономическа ба политическэ байдал нилээд найража. Улаан Армиин хэлхэ-зүнай довтолгын эсэстэ Польшын сэр-эгтэй хүсүүнүүдхэ тон хээрэ нугаруу-лагданхэ байгаа. Дайнхэ бүхэ дөрх-шөөлүүдхэ мур дээрэ ашажа аба-лан Польшын ажалшад эб найрамдалхэ хүсэлдг хэн. Эдэ үдэхэ хадаа бидэнхэ палха байханда өтгөл найдабархэ үгэ-дэг байхан юм.

Конференци хадаа Польшотой бата-л

байна. (В. И. Ленин. Зөхбөлхүүд, хэб-лэ-3, том XIV, нүрнүүд 377—378).

Тэмсэжэ байгаа хүсүүнүүдхэ хуба-ринь манай аша тулгада хубилха гэжэ улаасхорондын оршон байдалхэ шэнэ-лэн харуулаа зуураа Ленин тэмсэгдэ-хэн. «Варшава шадар бидэнхэ байган ябадалай нүгөөдэ аша үрэнхэ гэхэдэ Европын, илангаша Англиян, револю-ционхо хүдэлмэришэд хүсэ эсэргүүтхэр нүгөөлхэнхэ нүгөөлхэгэ мүн болоно» (Тэндэ, нүр 376).

НУХЭД КОЛХОЗНИГУУД, МТС-үүдэй ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД! Хуряалгын
төмрө эрид хурдадхагты, гүрэндөө түхэрээн сүүдхэ соо тарья тушаагты!

Эмхигүй ажалай хойшолонгууд

Урса таряагаа гээлтэ хорол-
дхон хуряажа, тарья тушаал-
гүрэнгүйгөө хааа болзор
төмрөхын түлөө Бичурын
Логовскийн нэрэмжэтэ
гэшүүд эршэмтэйгээр
гэжэ байна. Колхознигуудай
мөсото ажадай ашаар тус
хуряалгаа найнаар ябуул-
гара тушаалынгаа графиги-
амжалтайгаар дүүргэжэ
мүн Кировэй, Сталиной
Круминай нэрэмжэтэ колхо-
зона хуряалга ба тушаал-
найнаар ябуулна.

Төмрө, тарья хуряалга ба ту-
шаалгаа графигие холо тааил-
гүрэн, энэ хүдэлмэринэ эмхи-
гүрэнгээр ябуулдаг колхозууд
иматга бии. Иймэ колхозууд
хүдэлмэрилгүшд гээгдэлээ
хурада тохолод заншалтай.
«Красный партизан»
гүрэнд тарья тушаалыг
дээрхээр ябуулна. Тус кол-
хоз тарья хуряалгын түрүүшын
мүнөө хүрэтэр оройлоо
дөхтөр тарья тушаагаа. Хү-
дэлмэри хусөөр ба зэр зэмсэ-
хон байн энэ колхоз сүүлхэ бүри
дээр 4 центнер тарья сээрлэ-
дхаджа, тушаалаг байха
нэ. Иймэ байдал гүрэнэйгөө ур-
гэжэ харюусалгы иматгал колхо-
з түрүүлгүш нүхэр Петровой
хуряан дээрнээ тохолодо.

Тэршэлэн, Ждановой нэрэмжэ-
хон хуряалгын мүн л ношбор
хуряалгын энэ колхозой поли-
тико 9 комбайн, олон жатканууд
тар хажууршалд хүдэлмэрилдэг.
Тэршэлэн, энэ тарья хуряалга
гүрэнд тушаалга элдэб шал-
гуулаа болохо холо тааил-
гүрэн байна. Жэшэнь, сентябрийн
мүн бэлдхэлэй пунктда тарья
машаа автомашина гурбадхы
хуряан тох дээр бүхэл 3 ча-
турша соо хэбтэбэ. Тэрэнэй
дээр 15 центнер тарья машина-
гүрэнд байхадан, кондицион-
гүрэннэй дуунашаан бай-
нэ. Тинхэдэн, колхозой түрүү-
шын орлогшо нүхэр Земзоров
машинны табалахи бригадын
мүшгэбэ. Гэбшье, тэндэхи
түрүүшын гэртээ ябашаан

дээрнээ машина эндэ үшөө 4 час
хүлээгээ. Иймэ баримтанууд олон
үзэгдэлдэг. Гадна, тус колхозой
автомашинанууд гэрэлгүй дээр-
нээ түншин сагта тарья зөөдөггүй.
Тэршэлэн, Сталиной нэрэмжэтэ
колхоз (Ново-Сретенск) тарья
тушаалынгаа августовско графиги-
е тааилдуулаа. 750 центнер
тарья тушаалын орондо оройдоо
210 центнер тушаалан байна.
Сентябрь соо графига мүн лэ
тааилдуулаа. Гадна, поли дээр-
нээ тарьян эхээр гээгдэлдэ оруу-
лагдана. Жэшэнь, комбайнер
Шваров 50 гектарай ургасые дээ-
гүр хаджаа, тарьяанайгаа 10
проценте газартан үлөөн бай-
ха юм. Энэ болошгүй байдалыг
колхозой правленийн түрүүлгүш
Иванов мэдэжэ байгаад, ямар-
шье хэмжээ абаагүй.

Тинхэдэ Молотовой нэрэмжэтэ
хүдөө ажадын артель аймаг до-
тороо томо колхоз юм. Энэ кол-
хозой поли дээр комбайн-
нууд, хэдэн жатканууд ба олон
тар хажууршалд хүдэлмэрилдэг.
Гэхтэй хамта, тарья тушаалынгаа
хуряалганаа эхээр гээгдэнэ. Вэ-
лэхдэлэй пунктнуудта иматгал
комбайнай хуряан тарьян ту-
шаагдадаг. «МК-1100» молотил-
кы колхозой правленийн хүдэл-
гэхэ дуралгүй тула, жаткаар ба
гараар хуряагдахан 400 гектарай
тарьян сохигдонгүй, гутажа бай-
на.

Мүн «Красное знамя труда»,
«Заря коммунизма», «Безбожник»
колхозууд тарья тушаалынгаа
тусые мүн 6—10 процент дүүр-
гэбшье, нүүлэй 7—8 үдэр соо
тарья бэлдхэлээ зогсоожорхи-
он байха юм. «Безбожник» кол-
хоз 800 гаран центнер тарья сохи-
он аад, тэрэнээ тушаалгүй, хар-
ин 500 центнерын үжөөжорхи-
он байна. Энээнэй түлөө мүнөө
хүрэтэр хэндшье зэм үгтөөгүй.
Тэршэлэн, Молотовой, Круминай
нэрэмжэтэ колхозуудай тогууд
дээр 400—500 центнер, «Сталин-
ский путь» колхозой тох дээр
1086 центнер тарьян хаджаа хэ-
бтэнэ. Тинхэдэ хуряагдахан тарья-
най сохигдонгүй хэбтэдэг барим-
танууд али олон үзэгдэдэг. Жэ-

шэнь, Бичурын МТС-тэ харьяата
колхозуудта 2700 гектар тарьян
жаткаар ба гараар хуряагдахан
байна. Гэбшье, тус МТС-эй 20
молотилжануудайн мишл хоёрын
хүдэлдэг байха юм.

Тус аймагай хүдөө ажадын
таагай агрономууд колхозуудта
үсөөн ябадаг, ошохолошье кол-
хозой контролдо сагаа үнгэрөөд,
бусалаг заншалтай. Илангаяа агро-
номом Любимовайн хүдэлмэринэ
эндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Люби-
мова хадаа нэгэ үдэр соо маши-
нааа буунгүй шахуу 5 колхозууд-
дэ тойрогжорхойн байха юм.
Тинхэ зуураа, тарья хуряалга ба
тэрэнэй шарыг шалгагүй, хар-
ин хуряалгын мэдээнүүдэ суг-
луудлан байна. Тэршэлэн, колхо-
зуудта ерэнэ ВКП(б)-гэй айко-
мой ба аймсовелдэй гүйсэдкомой
түлөөлгүшд тарья хуряалга ба
тушаалыг хурдадхаа тушаа
өөдтэй юмэ хэдэггүй, мишл гүйл-
гэлдөө лэ бусалаг байна. Жэ-
шэнь, түлөөлгүшд дүүр Левин-
гэс «Безбожник» колхоздо бүхэл
2 үдэр соо байха зуураа, юмшье
хээгүй, харин колхозой контро-
лоо правленийн түрүүлгүшье хү-
лээжэ хүлээжэ ябашаан байгаа.

Гадна, зарим колхозуудай пар-
тийна организацинууд хуряалгын
хүдэлмэри дээр бага үүртэ ээл-
нэ. Үнгэрхэдөө зарим партийна
экин организацинуудай секретарь-
нууд ба коммунистууд олон хо-
ногор зайжа арилдаг. «Ленин-
ский путь» колхозой партганиза-
цин секретарь Сленев гэгшэ
хуряалгын хүдэлмэринэ толгойл-
хын орондо, хульгэ тайгаар намар
суглууджа, хэдэн үдэрөөр зай-
гуултажа абаа. Тинхэдэ Марган-
цын комсомелдэй Сталиной нэрэм-
жэтэ колхозой партганизацин
коммунист Унгаев болбо ажал
хүдэлмэрэ хаяжархад, архида-
жа ябадаг.

Иймэ байдалыг саашааа тэс-
шэгүй. ВКП(б)-гэй Бичурын айком
ба аймгүйсэдком болбо имэ
гээгдэнг байдалаа гаргахын тү-
лөө энэ гэгээр эрид хэмжээнүүдэ
абаха ёһотой.

А. Юмсунов,
Б. Дымбрылов.

Нашан Батын гэртээ бусахан хойно Пушаал
Баашка Цыремпилай гансаараа үлөөннэе гайхана.
«Зай энэшни асуужа орохонь ха юм, байза юун
гээд өөрынгөө тухайла хэлэбэл таарамжатай байха
гээшэб» гэжэ Цыремпил бодолгоно. Тингээд,
ябахан ябадалаа сэхэ руунь хэлэхэ гэнэн аад,
үшөөл эртэ гээшэ ха гээд шишдэнэ.

Баашка үбгэн Цыремпилай зоригтой хүн байха-
ннэ тэмдэглэнэ. Тингээд «нэгэ ойро зуурахан ма-
найда байжа амархадан болохо» гэжэ хэлээд,
Баашка үбгэн саашааа танилсаха байхан тухай-
гаа найдангаар мэдүүлнэ. «Танигдагүй хүнтэй
уузаан сасу ушар ябадалаа удхалан бултынь
тоолодоггүй юм» гэжэ тэрэ заана.

Цыремпил ород хэлэндэ хуряажа эхилнэ. Мүн
Баашка үбгэнэй дархалдсан.

Цыремпил ябахан ябадалаа сэхэ руунь хэлэнэ
Баашкатан Цыремпилай магтана.

Цыремпил шэнэ хубсаа үмдэнэ. «Үнэн хүндэ
нүхэр олон, үрэтэ модондо намаа олон» гэжэ

Баашка үбгэн Цыремпилай хурган хэлэнэ. Цы-
ремпил эхэтэ байсан, ходоодо үнэн сэхээр ябахад
гэжэ досоогоо наана.

Улаан үндэгэнэй найндэр болоно. Энэ үдэ Цырем-
пилд поп хэрээнэ зүүлгэхэ гэжэ оролдоно. Цырем-
пил «өөрынни хуби бээрнни үнэн сэхэ яба-
дал, зобохо гү, али жаргаха гү, эдэ хоёрой али
нэгэн харгыг олохо үгэнэ бээ» гэжэ харюусаад,
хэрээнэ зүүлгэхэ арасна. Эдэ үгэнүүдмөн Пушаал
Баашкатан эхэтэ найшаан магтана.

Баашка, Цыремпил, Гавриин гурбан ойдо ажал-
лахаа гарана. Тэндэнэ үлөөдөр бусаха гэжэ
байхадна Гавриил хөөрөжэ эхилнэ. Тинхэдэ
попто Цыремпилд зон зүб харюу үгэннэе дахин
наан магтана.

Гавриилай хөөрөөнэй үргэлжэлэл доро толилог-
доно.

★ ★ ★

—Ши, Гавриуша, нөөхи үбэл бай-
хад энэ даяа Василинда нүхэр
бурдтайгаа ехэ даарахан орохо
ерээд дулаасажа байхаданни, би
найхан хойнохоо ерээд хөөрө-
жэ жуугаа нэм. Тингээд тэтэ
Мария гэгтэ уйлахан байгаа.
Тинхэдэн ехэ гайхалхан хэбтэй
хаража байгаа хамнайш, наана
бээш?—гээд асууна. Тинхэдэн
Цыремпил:

—Тингээ—тингээ, наанам. Ха-
рин юундэ уйлахан юм бэ?—гэжэ
үсгээд гэнэ.

—Бай-бай, би ушарынь хөөрө-
жээ байнам. Энэшни имэ юм:
энэ Василий үбгэнэй эсэгэн дүгтэй
аша хуьүн, минни түрэлхи аха
Алексей гэдэг Иркутгай Алексан-
дровска централнаа гүрэнэй гэмтэ-
дье хулгайлажа гаргалсанаанайгаа
түлөө нелондо хабар май хара
соо Иркутгай горд дээр үлгүүлжэ
алагдахан юм. Тэрэ минни ахыг
үлгээхэе алуурин саха доро аса-
раад хоолойдоон бугуулан оруу-
лаад байхадан, тэндэ алахаха
байхан ноёдой дундаа алтан
крест бариган нэгэ поп гаража ур-
дань ошоол, «Ши гэмэ мэдэ! хэ-
бэн нүгэлөө хаан бурхан хоёртой
гэмшэн наманшала. Хаан бурхан
хөөр адли юм» гэжэ айхабар
ехэрхүүгээр тэнгэри өөдэ хараад,
алагдахаа байхан минни аха руу
хэрээлэн байгаа бээш. Харин,
хөөрхы минни аха, шүдээ хабир-
ан, «эндэнэ үгы боло!» гээд
ноуртан нелбожо, нүүлээрнэ «эр-
хэ сүлөө мандаг, алууршын үгы бо-
лог!» гэжэ нэгэ удаа хашхараа
нэн. Тингээд тэрэ дары ахыемни
үлгээхэ алахан бээш. Шажан бур-
хан гэшэмнэй тингээхэ хүнчиг
дарлан алалсадаг байланинь мэ-
дээ нэм. Иймэ юумын болоно дээр-
рэнэ Иркутск дээр байха тэсэ-
хээ болходо, тэндэнэ холо бо-
лохо гэжэ мүнөө энэ дилиндаа
ерээд байнам, — гэжэрхөөд гэгтэ
нэлнөө ула дуулаулан ойро
зуурахан абаагүй «уунахай нүүлд
нэгэ удаа доорхоо эхирэн шуу-
хиржа наана аллаад, хуушан түл-
дөө орожо саашан хөөрөнэ».

—Гавриуша, тинхэдэ эгээл
энээннэе хөөрхэдэннэ, тэтэ Мария
уйлахан байгаа юм. Энэ минни
дядя Василий Иванович Матвеев,
баа энээнэйшн дүү, минни эсэгэ
Николай Иванович Матвеев эдэ
хоёр аха дүүнэр анхандаа Орехо-
во-Зуево дээр, Морозовой фабри-
када хүдэлмэришэн байтараа 1885
ондо хүдэлмэришэнэй хүдэлмэрнэ
хабаадажа, хаанай полицинара
гарт ороод, хүдлөө түмэр шүдэр
зүүгээд, нааша Сибирь орон зараг-
дажа буу жадаар туулгаад гара-
хадан, би ахатаа харахан бай-
наб. Тингээд эдэ аха дүү хоёр Ир-
куска ойрохон байдаг Александров-
ска түрмэдэ хоёр-хоёр жэлдэ жуу-
жа, болзороо дүүргэбшье наа
хөөргөө бусаха эрхгүй гэгдэнэ
байгаа. Тинмэ болон дээрнээ,
бүлэнэрөө өрөгтэ гэжэ бэшэхэднэ,
минни эхэ, намай, ахатайминн, баа
тэтэ Мариятай хамтааа дүрбэн
хүн наашаа гаража, жэл шахуу
тэнэ-тэнэлээр арай гэжэ Иркутск
горд ерээ, эсэгтээ, энэ дядя
Василията уулаанаа мартагша-
гүйб. Одоо даа тинхэдэ нэгэ эхэ
баярлаагша бээш. Тингээд минни
эсэгэ Иркутск дээрэ нуурижаад
байтараа, удангүй эхэтэйминн хоюу-
даа наа дүүрэнэ байгаа. Энэ дядя
Василий тэтэ Мариятаа олон
газараар зайжа-зайжа нүүлэй
нүүлдэ эндэ ерээжэ нотаглан
байна гэшэ. Баа тэрэ үдэ минни
ахын түрэл болохо нэгэ басаган
байн лэ зарагдажа ерэнэн аад,
ааар зүүн зүгтэ Нерчинск горд
дээрэ мүн зарагдажа ерэнэн хүнэй
наманг юм гэжэ дуулаа нэм. Байн
нэгэ туха ороходо ошошье наа
ошохо болохо, гээд наагшаб,—
гэжэ үгээс дүүргэнэ.

Баашка үбгэн өөрынгөө ябада-
лыг хөөрүүлхэндэ ехэ лэ урма-
тай болон, Цыремпилд бага-са-
га нэмэн, тон найнаар дахин хөө-
рөжэ үгөө нэн.

Цыремпил эдэ бүгдэе дуулаха-
даа, хүнэй хуьүн гэшэ элдэб

Овощин эрхим ургаса
нахатай Цыден Чойбсонов
аймагай Кагановичын
нэрэмжэтэ колхозой огороднигор
нэлэй турша соо тааиларяагүй
хуряалгын, тингээд жэлнээ
овощин үндэр ургаса ху-
дэлмэрилдэг.

Мүнөө жэл нүхэр Ц. Чойбсонов
огородно бригада баян ургаса
хуряажа, гүрэндэ уялгаа ёһоор
шоо культурануудыг тушаал-
гүрэн шөө август нарада 110 про-
цент дүүргэ. Гадна, тус аймагай
машин-Кударинска хүүгдэй бай-
нэ 4 тонно үгэрсэ үгэнэн бай-
нэ.

Огородник Ц. Чойбсонов капус-

тын үндэр ургаса абалгада эхэ-
хэн анхарал хандуулдаг. Тинн, ка-
пустын ургаса абалгыг нүүлэй
жэлнүүдтэ эрид дээшлүүлээ. Жэ-
шээлхэдэ, 1947 ондо гектар бүринн
130 центнер ургаса абахан байгаа
наа, 1948 ондо 197 центнер, 1949
ондо 210 центнер га бүринөө абаа.

Энэ жэлэй капустын ургаса ур-
да жэлнүүдэйхнээ милээдгүй үлүү
байхаар хараагдаха.

Нүхэр Чойбсоновой үүсхэлнэй
колхозой хүгжэлтэдэ ехэ тула хүр-
гэнэ. Тус колхоз гансал овощноо
жэл бүри 10 гаран мянган түхэрн
олзо доход оруулдаг байха юм.

Б. Тугнуиский.

Түрүү комбайнер
Эгэтын МТС-эй комбайнер,
комсомолец Георгий Воробьев Во-
рошилов нэрэмжэтэ колхозой
полинууд дээр тарья хуряана.
Сезон соо 300 гектар тарья эрхим
шанартайгаар хадаха уялга абаад,
нүхэр Воробьев мүнөө үндэр бү-
тээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.
Тэрэ хадаа Яруунын аймагай
комбайнернуудай хоорондо дэл-
гэрхэн социалистическэ мурсыөөн-
дэ түрүү нуури эээлжэ ябана.

Е. Цыдынов.

Мүнөө 416 гектар тарья хадаа,
611 килограмм горючн алмаад
байхадна, тарьянда орохоно урда
тэ республиканы комбайнернууд
дэ урхалхаа абахан уялгаа
нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхэб
гэжэ этгэнэхэйб.

—Хэдэн гектар тарья хадаха
ба хэдэн килограмм горючн ал-
малта хэхэб гэжэ уялгаа үгөө
бээш?

—Сезон соогоо 700 гектар тар-
ья хадаха ба 1000 килограмм го-
рючн алмаа гэжэ, —гээд нам
тээшэ хаража минд гэнэ.

—Үдэрэй хэдэ гектар тарья ха-
дана гэшэб?

—Үдэр бүринн дүүргэлтэе хара-
хаданни 400 процент эрхимтэй
болошо. Нормоёо дүүргэггүй
үдэр гэжэ огто байхагүй.

—Энэ тойрожо байгшатнай хэ-
дэ гектар болохоб?

—Энэ үлгөөнэй оронхойб, үдэ-
шэ болотор хадаха ёһотойб, юр-
дөө учетик 32 гектар гэжэ хэм-
жээ нэн. Мүнөө харахадатнай ба-
га болоод байна бээш аал?—гээд
намайе харах энээнэ.

Ябаха дээрээ ажалайн амжал-
таар омогорхохо, үнэн зүрхэнэй
баяр хүргөөд, абахан уялгаа нэ-
рэтэй түрэтэйгээр дүүргэхынэ хүс-
сэб. «Би абахан уялгаа заага-
гартай дүүргэхэб» гээд Буда Эрды-
неев самоходно комбайндаа хуу-
жа, аура сохин нэшэгэнүүлээд лэ
ябашоо нэн.

Д. Доржиев.

Баашка үбгэн нэгэ удаа хоёр-
лоогоо заажа бага түдэгсэн хуу-
хадан Гавриил халажа абаад:

—Хаан гэшэмнэй баян ангийн
засаг түрөө үбэршлэн барига
хууна хүн гэшэ, тинмэ хадаа
баян ангияа хамгаалаа гэнэн хуу-
ли засагтай байха юм. Хаан гэ-
шэ үгтэй ангийн хаан бэшэ, ха-
рин үгтэй ангийн үнөөтэ дайсан
гээшэ. Үгтэй ангида хаан байха
ёһотой юм. Үгтэй анги болбо
өөһөлөө үгтэй ангийн засаг тү-
рэтэй байха ёһотой юм. Тинмэ дээр-
рэнэ мүнөө хэлээдэ хүдэлмэри-
шэнэй хүдэлмэрнэ гэшэмнэй, баян
ангийн урдааа үгтэй ангийн
тэмсэн илаха тэмсэлэй үндэнэ хуу-
рин мүн юм. Тинмэ нэн тулдан,
хаан түрүүтэй баян ноёл, баа тэ-
дэнэй шажанине баригшал попул,
ламанар юмшье сээрлэнгүйгээр хү-
дэлмэришэнэй хүлээлөө дараха
гэжэ али бухы мүү муухай арга
мэхэ, алуури буудалга, түрмэ за-
ралгануудыг хэрэглэжэ байна
гээшэ,—гээд хэлээдэнэ Баашка
үбгэн ехэ лэ понохон шагнажа,
Цыремпилд ойлгоогүй юмшье
хэдэ хэдэн лахижа оршуудан ойл-
гуулжа үгэнэ.

(Романай отрывогууд хожом гархат)

„Абахан уялгаа дүүргэхэб“

Хэжэнгын аймагай Сталиной нэ-
рэмжэтэ ба «Комсомол» колхо-
зой тарьяанай талманиуд дээр
республиканы суута комбайнер
Буда Эрдынеев хүдэлмэрил-
дэг.

Буда Эрдынеев нелондо дээрэ
хуряахан колхозуудай поли-
ци дээрэ эгээн түрүүшынгээ
хэсэ самоходно комбайнаар хү-
дэлмэрилжэ, үнэн сэхэ ба шада-
бай ажалаараа республика до-
лоо суурхалан юм. Үдэр бүри
мөбө үлүүлэн дүүргэдэг бай-
нэ. Нүхэр Буда Эрдынеев сезон
соо хамта табан зуугаад гек-
тар тарья хадахан ба зургаан
тонно килограмм горючн алма-
а байна.

Мүнөө Хэжэнгын аймагай Ста-
линой нэрэмжэтэ колхозой поли-
ци самоходно комбайнаар та-
рья хадажа байгаа Буда Эрды-
неев уулажа, тэрэнэй хөө-
дхэ дурамин хүрөөд, хадажа
хүн поли дээрнэ найшаг ошо-
го байна. Харахаданни само-
ходно комбайн, багсаажа хэлэхэ
мэдэ гектар тарьяанай тал-
дээр тармажа ябана.

Тарья болохо, тоһоо хэхэ
дайралдажа тоһоо тэдэ-
хэ тэдэ хөөрөлдэбэ.

Буда Эрдынеев тарья хуряал-
гын оройон тухайгаа, ямар дүүр-
гэлтэй ябахан тухайгаа тоб-
тоон талгээр хэлэжэ үгэхынэ би
тайга байгаа.

Буда Эрдынеев нигэжэ

Комбайнер Буда Эрдынеев.

—Тарья хуряалгын хүдэлмэри-
нөө урда тээ нилээд ехэ бэлдхэл
хэбэн байгаа. Самоходно ком-
байндаа заахаданни дүүргэнэй-
нэе нүүлээр хэдэн дахин шалгажа
үзэнэн байнаб. Гадна, зарим шу-
хала хэрэгсэлнүүдэй аяпас олохон
байгаа. Хэрбээ комбайнай зарим
частнуудай эбдэрээд байгаа наа
дары нэлгээд, удаан саг соо
зогсоонгүй дахинаа хүдэлмэрилжэ
аргатай болохон байнаб. Тингээ,
ябашье тарья хуряажа эхилнэ
санаа хойшо намда ямаршье наад
ушарагүй.

Мүнөө 416 гектар тарья хадаа,
611 килограмм горючн алмаад
байхадна, тарьянда орохоно урда
тэ республиканы комбайнернууд
дэ урхалхаа абахан уялгаа
нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхэб
гэжэ этгэнэхэйб.

—Хэдэн гектар тарья хадаха
ба хэдэн килограмм горючн ал-
малта хэхэб гэжэ уялгаа үгөө
бээш?

—Сезон соогоо 700 гектар тар-
ья хадаха ба 1000 килограмм го-
рючн алмаа гэжэ, —гээд нам
тээшэ хаража минд гэнэ.

—Үдэрэй хэдэ гектар тарья ха-
дана гэшэб?

—Үдэр бүринн дүүргэлтэе хара-
хаданни 400 процент эрхимтэй
болошо. Нормоёо дүүргэггүй
үдэр гэжэ огто байхагүй.

—Энэ тойрожо байгшатнай хэ-
дэ гектар болохоб?

—Энэ үлгөөнэй оронхойб, үдэ-
шэ болотор хадаха ёһотойб, юр-
дөө учетик 32 гектар гэжэ хэм-
жээ нэн. Мүнөө харахадатнай ба-
га болоод байна бээш аал?—гээд
намайе харах энээнэ.

Ябаха дээрээ ажалайн амжал-
таар омогорхохо, үнэн зүрхэнэй
баяр хүргөөд, абахан уялгаа нэ-
рэтэй түрэтэйгээр дүүргэхынэ хүс-
сэб. «Би абахан уялгаа заага-
гартай дүүргэхэб» гээд Буда Эрды-
неев самоходно комбайндаа хуу-
жа, аура сохин нэшэгэнүүлээд лэ
ябашоо нэн.

Д. Доржиев.

Баашка үбгэн нэгэ удаа хоёр-
лоогоо заажа бага түдэгсэн хуу-
хадан Гавриил халажа абаад:

—Хаан гэшэмнэй баян ангийн
засаг түрөө үбэршлэн барига
хууна хүн гэшэ, тинмэ хадаа
баян ангияа хамгаалаа гэнэн хуу-
ли засагтай байха юм. Хаан гэ-
шэ үгтэй ангийн хаан бэшэ, ха-
рин үгтэй ангийн үнөөтэ дайсан
гээшэ. Үгтэй ангида хаан байха
ёһотой юм. Үгтэй анги болбо
өөһөлөө үгтэй ангийн засаг тү-
рэтэй байха ёһотой юм. Тинмэ дээр-
рэнэ мүнөө хэлээдэ хүдэлмэри-
шэнэй хүдэлмэрнэ гэшэмнэй, баян
ангийн урдааа үгтэй ангийн
тэмсэн илаха тэмсэлэй үндэнэ хуу-
рин мүн юм. Тинмэ нэн тулдан,
хаан түрүүтэй баян ноёл, баа тэ-
дэнэй шажанине баригшал попул,
ламанар юмшье сээрлэнгүйгээр хү-
дэлмэришэнэй хүлээлөө дараха
гэжэ али бухы мүү муухай арга
мэхэ, алуури буудалга, түрмэ за-
ралгануудыг хэрэглэжэ байна
гээшэ,—гээд хэлээдэнэ Баашка
үбгэн ехэ лэ понохон шагнажа,
Цыремпилд ойлгоогүй юмшье
хэдэ хэдэн лахижа оршуудан ойл-
гуулжа үгэнэ.

(Романай отрывогууд хожом гархат)

Баашка үбгэн нэгэ удаа хоёр-
лоогоо заажа бага түдэгсэн хуу-
хадан Гавриил халажа абаад:

—Хаан гэшэмнэй баян ангийн
засаг түрөө үбэршлэн барига
хууна хүн гэшэ, тинмэ хадаа
баян ангияа хамгаалаа гэнэн хуу-
ли засагтай байха юм. Хаан гэ-
шэ үгтэй ангийн хаан бэшэ, ха-
рин үгтэй ангийн үнөөтэ дайсан
гээшэ. Үгтэй ангида хаан байха
ёһотой юм. Үгтэй анги болбо
өөһөлөө үгтэй ангийн засаг тү-
рэтэй байха ёһотой юм. Тинмэ дээр-
рэнэ мүнөө хэлээдэ хүдэлмэри-
шэнэй хүдэлмэрнэ гэшэмнэй, баян
ангийн урдааа үгтэй ангийн
тэмсэн илаха тэмсэлэй үндэнэ хуу-
рин мүн юм. Тинмэ нэн тулдан,
хаан түрүүтэй баян ноёл, баа тэ-
дэнэй шажанине баригшал попул,
ламанар юмшье сээрлэнгүйгээр хү-
дэлмэришэнэй хүлээлөө дараха
гэжэ али бухы мүү муухай арга
мэхэ, алуури буудалга, түрмэ за-
ралгануудыг хэрэглэжэ байна
гээшэ,—гээд хэлээдэнэ Баашка
үбгэн ехэ лэ понохон шагнажа,
Цыремпилд ойлгоогүй юмшье
хэдэ хэдэн лахижа оршуудан ойл-
гуулжа үгэнэ.

(Романай отрывогууд хожом гархат)

WEN O

«Дне
дрозл
да ка
дриха
айону
айону
ухай»
оведэ
Волг
а Ста
ганди
нал,
оско
крап
рымс
унизм
ухэр
дгджэ
сари
ы прс
ай гу
айрам
урате
ин ту
аранэ
... I
Стали
баха
нэврэ
туазн
ахагн
Сов
оллю
рада
нэлтэ
рад
Стали
нзаа
эрэл
нэ т
Укр
айон
дуат
зуудэ
а ха
длэб
нлгтэ
нмэ
гургэ
эрэг
мжах
баха
Мини
рини
мэй
хад
ба т
доло
нууд
рини
ажах
элек
Днеп
ческ:
тогтэ
Ус
да, ф
бухэ
гоор
ка г
кило
трос
хада
хэмэ
лиар
лова
байнэ
650
да-З
ургэ
нэгэ
2 ка
байнэ
дох
уат
лэл
нуу,
бус:
ойр
А
ним
—
Зап
Дни
нэгэ
тар
зуу
ха
гек
8th
то
гек
мья
8th
ха
ха:
Кр
ни
газ
ра
а
vн